

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Середня освіта (Історія)
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю **А 4 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)**
галузі знань **А Освіта**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

протокол № 10 від 27.04.2026 року,

Голова вченої ради

В.о. ректора Юрій ЛЯННОЙ

Суми, 2026

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-професійної програми
Середня освіта (Історія)
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А 4 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
галузі знань А Освіта

Освітня програма розглянута на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

Протокол № 7 від 21 квітня 2026 р.

Завідувач кафедри всесвітньої історії,
міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

Світлана МОЦАК

Схвалено навчально-методичною комісією НН інституту історії,
права та міжнародних відносин
Протокол № 2 від 22 квітня 2026 р.

Голова навчально-методичної комісії ННІ історії,
права та міжнародних відносин _____

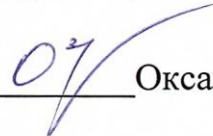

Світлана МОЦАК

Перший проректор _____

Ганна ЗАКІНА

Начальник Центру забезпечення якості вищої освіти _____

Оксана ОДІНЦОВА

Гарант програми _____

Світлана МОЦАК

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія) підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю А4 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) галузі знань А1 Освіта розроблена кафедрою всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Програма буде впроваджуватися до розробки Стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти з названої спеціальності.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Законів України «Про вищу освіту» (2014 р., зі змінами), «Про освіту» (2017), Національної рамки кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341, зі змінами від 25 червня 2020 р. № 519, Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024 р., Постанови Кабінету Міністрів України № 1021 від 30.08.2024 р. «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти», наказ Міністерства освіти і науки України від 31.12.2025 № 1734 щодо затвердження методичних рекомендацій щодо відповідності освітніх програм спеціальностям, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та деталізованим галузям Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-F 2013, розробленою представниками Міністерства освіти і науки України та сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України.

Розроблено групою забезпечення у складі:

Світлана МОЦАК - кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, гарант програми;

Олександр ЖУКОВ - кандидат історичних наук, доцент, директор ННІ історії, права та міжнародних відносин Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;

В'ячеслав ОЛЦЬКИЙ - кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, завідувач кафедри;

Вікторія ТОДОСИЙЧУК – директорка Садівського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Садівської сільської ради, Сумського району, Сумської області;

Евеліна СОКОЛОВСЬКА - здобувачка вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта (Історія та громадянська освіта).

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Олена ПОМЕТУН - головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України;

Тетяна МЕЛЕЩЕНКО - кандидат історичних наук, професор, декан історичного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

Алла РЯБУХА - начальник управління Державної служби якості у Сумській області.

Профіль освітньо-професійної програми
Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта
(Історія та громадянська освіта)
галузі знань **01 Освіта**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин, кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Ступінь вищої освіти - магістр Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Професійна кваліфікація	Вчитель історії
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма А 4 Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань А Освіта
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Форми навчання	денна, заочна, дистанційна
Наявність акредитації	Відсутня
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Визначаються правилами прийому до Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка за наявності диплома бакалавра, спеціаліста або магістра
Мова (и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	Програма впроваджується з 01 вересня 2026 року, термін дії – до впровадження Стандарту вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта (Історія) другого рівня вищої освіти
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-rik-vstupu-2026
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованого вчителя історії та громадянської освіти, здатного здійснювати професійну діяльність у закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої, профільної школи), який володіє системою загальних і фахових компетентностей, необхідних для організації та реалізації освітнього процесу; здатний розв'язувати складні спеціалізовані завдання дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері психолого-педагогічних наук, методики навчання, історії та громадянської освіти; готовий до творчої самореалізації в науково-педагогічній діяльності, функціонування в сучасному освітньому просторі, а також до	

безперервного професійного розвитку й самоосвіти.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	<p>Галузь знань 01 Освіта, Спеціальність А4 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Об'єкт вивчення: освітні програми та процеси середньої освіти, організація середньої освіти, стандарт середньої освіти, психолого-педагогічна інноватика, організація позашкільної освіти, викладання і навчання історії та громадянської освіти в закладах середньої освіти, психоемоційний і соціальний розвиток дітей відповідного віку з урахуванням інклюзії, формування історичної та громадянської компетентностей учнів, предметна спеціальність (історія та громадянська освіта), законодавство в сфері середньої освіти.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: теорії, поняття, принципи, концепції середньої освіти та історичної і громадянської освіти, організації освітнього процесу та класного керівництва, асистентства в середній освіті, теорія та методологія викладання історії і громадянської освіти, формування історичного мислення, громадянської свідомості та демократичних цінностей учнів, викладання і навчання за предметними спеціальностями (історія та громадянська освіта) з урахуванням інклюзії.</p> <p>Методи, методики та технології: методи та технології організації освітньої та проектної діяльності в середній освіті, організації позашкільної освіти, методи стимулювання, мотивації та моніторингу результативності освітньо-пізнавальної діяльності з урахуванням інклюзії, особистісно-орієнтовані та цифрові технології викладання і навчання, методики викладання історії та громадянської освіти (робота з історичними джерелами, аналіз подій, дискусії, дебати, кейс-методи), методи формування критичного мислення та громадянської активності, методи роботи з батьками, методи педагогічних досліджень.</p> <p>Інструментарій та обладнання: обладнання для кабінетів (історії та громадянської освіти), цифрове та мультимедійне обладнання, цифрове освітнє середовище та платформи, інформаційні та цифрові освітні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення для освітньої діяльності.</p> <p>Загальна кількість кредитів підготовки фахівців становить 90 кредитів ЄКТС, з них циклу загальної підготовки — 12 кредитів ЄКТС (13%), циклу професійної підготовки — 46 кредитів ЄКТС (51%), 23 кредити ЄКТС — дисципліни вільного вибору студента (26%); виробнича практика 9 кредитів (10%).</p>
Орієнтація освітньої програми	<p>Програма освітньо-професійна.</p> <p>Структура програми передбачає оволодіння: науковими основами психолого-педагогічних досліджень і процесів у відповідних галузях знань; теоретико-методичних основ педагогічної діяльності, предметними спеціалізаціями, знаннями про систему освіти в суспільствознавчій галузі, про умови її ефективного функціонування.</p>
Основний фокус освітньої програми	<p>Загальна вища освіта в галузі знань А Освіта. Освітня програма є комбінацією загальної академічної освіти за спеціальністю А4 Середня освіта (Історія та громадянська освіта).</p> <p>Основний фокус – формування конкурентоспроможного фахівця у галузі освіти на основі набуття відповідних компетентностей, здатності до вирішення професійних завдань, що характеризуються невизначеністю, варіативністю та комплексністю умов, що в свою чергу забезпечує можливість подальшої освіти.</p> <p>Акцент на опануванні загальними знаннями про взаємозв'язок між</p>

	<p>цінностями минулого і сьогодення, здатність розуміти трансформації сучасної історіографії, інновації педагогічної науки, особливості психо-соціального розвитку особистості .</p> <p><i>Ключові слова:</i> освіта, магістр освіти, технології навчання, методологія історії, історичні та науково-педагогічні дослідження, міждисциплінарний підхід, історія, інклюзія, медіаграмотність.</p>
Особливості програми	<p>Програма містить у своєму складі практичну підготовку та науково-дослідну роботу здобувачів, що передбачає інноваційну та дослідницьку діяльність; базується на сучасних уявленнях про логіку, тенденції і закономірності розвитку педагогіки та технологій історичної освіти.</p> <p>Також програмою забезпечується набуття здобувачами вищої освіти навичок soft skills упродовж усього періоду навчання, зокрема здатності добирати й застосовувати інструментарій альтернативної та додаткової комунікації.</p> <p>Програма передбачає наявність навчальних дисциплін за вибором студента, що забезпечує формування індивідуальної освітньої траєкторії, реалізацію принципу студентоцентрованого навчання, особистісно-зорієнтованої професійної підготовки.</p> <p>Програма сприяє дотриманню низки цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, а саме: забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці; забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх; сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості; сприяння побудові миролюбного и відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку.</p> <p>ОПП також підсилює інклюзивну складову підготовки майбутнього вчителя історії через орієнтацію на комунікативну доступність освітнього процесу та підтримку взаємодії здобувачів з різними освітніми потребами.</p> <p>Освітня програма враховує потреби регіонального розвитку, інтереси стейкхолдерів із підготовки висококваліфікованих фахівців, для яких притаманне поєднання якості освітньої та науково-дослідної підготовки.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Згідно з Національним класифікатором професій (ДК003:2010 зі змінами й доповненнями, внесеними наказом Міністерства економіки України від 25 жовтня 2021 року №810), фахівці, які здобули освіту за освітньо-професійною програмою, можуть обіймати такі посади:</p> <p>2320 - Вчитель закладу загальної середньої освіти;</p> <p>2350 - Інші професіонали в галузі освіти та навчання;</p> <p>2351 - Професіонали в галузі методів навчання.</p>
Подальше навчання	<p>Можливість навчання за програмами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (8 рівня НРК, третього циклу FQ-EHEA та 8 рівня EQF-LLL). Набуття кваліфікацій у системі післядипломної освіти / освіти дорослих.</p>

5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудований на принципах студентоцентрованого особистісно орієнтованого навчання, на основі компетентнісного, системного, інтегративного підходів.</p> <p>Форми навчання: аудиторні (лекційні, практичні, семінарські), позааудиторні (індивідуальні, консультації, диспути, дискусії, «круглі столи», ділові ігри, написання та захист кваліфікаційної роботи, виробнича практика, науково-дослідна робота), самотійна робота.</p> <p>Комбінація лекцій, семінарських, практичних занять, виробничої практики у закладах освіти, спрямованих на вирішення компетентнісних завдань; використання ділових ігор, тренінгів; самотійна робота із використання різноманітних джерел інформації, виконання ІНДЗ (здійснюється керівництво з боку викладачів через консультації).</p> <p>Методи навчання: абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології).</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.</p> <p>Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньо-професійної програми: поточний контроль, поетапний, підсумковий контроль; усні та письмові екзамени, практика, презентації, проектна робота, підсумкова атестація тощо.</p> <p>Поточний контроль: колоквиуми, тестовий контроль, контрольні роботи, презентація індивідуальних завдань (зокрема – творчого характеру), звіти за проходження виробничої практики у навчальних закладах загальної середньої освіти.</p> <p>Семестровий контроль: екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю.</p> <p>Підсумкова атестація: захист кваліфікаційної роботи з історії та методики навчання історії.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>ІК 1. Здатність розв’язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти з історії та громадянської освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень за предметною спеціальністю і характеризується невизначеністю та комплексністю умов.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права й обов’язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини; формувати готовність обстоювати права і свободи українського народу, зокрема засобами історії та громадянської освіти.</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, розуміння важливості розвитку критичного мислення й пошанування істини, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, зокрема під час аналізу історичних і суспільних процесів.</p> <p>ЗК 3. Здатність усвідомлювати соціальну значущість професії вчителя історії та громадянської освіти, сумлінно виконувати професійні обов’язки, дотримуватися принципів тайм-менеджменту.</p>

	<p>ЗК 4. Здатність приймати ефективні рішення у професійній діяльності, розробляти та презентувати освітні проекти з історії та громадянської освіти, мотивувати учнів до досягнення спільної мети.</p> <p>ЗК 5. Здатність ухвалювати рішення та діяти на засадах нетерпимості до корупції, дотримуватися принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації навчальної і дослідницької діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність до здійснення науково-педагогічних досліджень у галузі історії та громадянської освіти, прогнозування та презентації їх результатів, генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, прояву ініціативності та підприємливості.</p> <p>ЗК 7. Здатність грамотно використовувати державну мову у професійній та дослідницькій діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки; використовувати іноземну мову для отримання й оцінювання інформації з історичних і суспільствознавчих джерел у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, продуктивного спілкування з представниками різних професійних груп, толерантного сприйняття різних думок, ідей і поглядів.</p> <p>ЗК 9. Здатність виявляти повагу до української національної культури, усвідомлювати багатоманітність і мультикультурність суспільства, забезпечувати рівні можливості для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності та творчого самовираження засобами історії та громадянської освіти.</p>
<p>Фахові компетентності (спеціальні) (ФК)</p>	<p>ФК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями системи знань з історії державною мовою; забезпечувати партнерську взаємодію всіх суб'єктів освітнього процесу, формувати і розвивати мовно-комунікативні навички та уміння учнів; здатність до продуктивного діалогу із колегами щодо вирішення навчально-методичних проблем, до професійного саморозвитку протягом життя на основі рефлексії; до комунікації у процесі презентації результатів досліджень на наукових заходах; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності.</p> <p>ФК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: використовувати та вдосконалювати власну систему знань та вмінь з історії, психології та педагогіки, методики навчання історії у професійній діяльності в умовах впровадження концепції «Нова українська школа»; моделювати зміст навчання з історії відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; на основі критичного аналізу узагальнювати, систематизувати та структурувати навчальний матеріал з предмету із різноманітних джерел, усвідомлювати та відтворювати його грамотно, із врахуванням специфіки технологій електронного, мобільного й змішаного навчання; добирати і використовувати сучасні та традиційні ефективні методики і технології навчання історії, виховання і розвитку учнів; формувати в учнів ціннісні ставлення; обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу.</p> <p>ФК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і</p>

	<p>критично оцінювати інформацію з історії та суміжних дисциплін, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні, вдосконалювати та / або створювати електронні освітні ресурси; доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі навчання історії та у професійній діяльності в цілому в умовах впровадження концепції «Нова українська школа».</p> <p>ФК 4. Психологічна компетентність як здатність: визначати і враховувати в ході організації пізнавальної діяльності психологічні особливості різних груп учнів (зокрема учнів з особливими освітніми потребами); на основі пізнавальної мотивації формувати й підтримувати інтерес здобувачів освіти до навчання історії, використовувати стратегії роботи з учнями, спрямовані на формування мотивації учнів до навчання на основі підвищення їх самооцінки; розвивати в учнів критичне та творче мислення; формувати спроможність та прагнення учнів до співпраці у процесі навчання історії на основі взаємоповаги.</p> <p>ФК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати власні відчуття, почуття, емоції та потреби, керувати емоційними станами; конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу під час навчання історії та громадянської освіти; усвідомлювати та цінувати взаємозалежність людей і суспільних систем у глобальному світі.</p> <p>ФК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: здійснювати суб'єкт-суб'єктну (рівноправну, особистісно зорієнтовану) взаємодію з учнями в освітньому процесі з історії та громадянської освіти; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.</p> <p>ФК 7. Інклюзивна компетентність як здатність: створювати умови для функціонування інклюзивного освітнього середовища під час навчання історії та громадянської освіти; здійснювати педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей і інтересів.</p> <p>ФК 8. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організовувати безпечне освітнє середовище; використовувати здоров'язбережувальні технології в освітньому процесі; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу; формувати в учнів культуру безпечного та здорового життя; зберігати власне фізичне та психічне здоров'я у професійній діяльності.</p> <p>ФК 9. Проектувально-прогностична компетентність як здатність: проектувати освітнє середовище, процеси навчання, виховання і розвитку учнів засобами історії та громадянської освіти; прогнозувати результати освітнього процесу; планувати навчальну діяльність.</p> <p>ФК 10. Організаційна компетентність як здатність: організовувати процес навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти з історії та громадянської освіти; організовувати різні види й форми навчально-пізнавальної та дослідницької діяльності учнів; презентувати результати їх діяльності.</p> <p>ФК 11. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати моніторинг і оцінювання результатів навчання учнів з історії та громадянської освіти на засадах компетентнісного підходу; аналізувати результати навчання; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання.</p> <p>ФК 12. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати самоаналіз педагогічної діяльності, визначати ресурси професійного розвитку вчителя історії та громадянської освіти; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та професійної етики.</p> <p>ФК 13. Інноваційна компетентність як здатність:</p>
--	---

	застосовувати наукові методи пізнання у навчанні історії та громадянської освіти; використовувати інновації в освітньому процесі; застосовувати різні підходи до розв'язання педагогічних і суспільно-освітніх проблем.
7 – Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	
Програмні результати навчання	
Знання:	<p>ПРЗ 1. Знати та розуміти сутність освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень; концептуальні основи шкільної освіти в галузі історії та громадянської освіти, цілі і завдання навчання історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої, профільної школи); наукові основи шкільного курсу історії.</p> <p>ПРЗ 2. Знати основні теорії та концепції історичної науки і громадянської освіти, їх прикладне значення, актуальні питання розвитку суспільства, демократії та інформаційно-цифрового середовища, а також володіти раціональними прийомами критичного мислення й аналізу історичних і суспільних процесів.</p> <p>ПРЗ 3. Знати методологію наукового пізнання та формування наукової картини світу; закони, методи та методики проведення науково-педагогічних досліджень.</p> <p>ПРЗ 4. Знати сучасні концепції навчання й виховання, актуальні питання педагогіки та методики навчання історії та громадянської освіти, традиційні й інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи, прийоми та технології навчання, спрямовані на формування історичного мислення й громадянських компетентностей.</p> <p>ПРЗ 5. Знати й розуміти зміст ключових компетентностей, наскрізні уміння здобувачів освіти, визначені державними стандартами освіти; знати й розуміти вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, рівні сформованості їхніх компетентностей.</p> <p>ПРЗ 6. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; форми організації освітнього процесу; види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти, вимоги до професійного розвитку вчителя, його форми й види.</p> <p>ПРЗ 7. Знати особливості змістових ліній шкільного курсу історії та громадянської освіти, спеціальні методики навчання окремих тем курсів історії та громадянської освіти в старшій, профільній школі в умовах впровадження концепції «Нова українська школа»; знати види, форми та методики оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, а також способи відстеження їхнього навчального прогресу.</p> <p>ПРЗ 8. Знати сучасні інформаційно-цифрові технології та цифрові ресурси для супроводу освітнього процесу з історії та громадянської</p>

	<p>освіти, доцільні прийоми їх використання під час навчання, а також правила безпечної поведінки в цифровому середовищі.</p> <p>ПРЗ 9. Знати основні принципи побудови безпечного освітнього середовища, правила і рекомендації зі здоров'язбереження; принципи побудови конструктивної й безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.</p> <p>ПРЗ 10. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної недоброчесності, правила використання об'єктів авторського права на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки як в академічній спільноті, так і подальшій педагогічній діяльності.</p>
<p>Уміння:</p>	<p>ПРУ 1. Уміти використовувати власну систему знань щодо психолого-педагогічних особливостей різних груп учнів у процесі планування, організації та здійснення навчання історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої, профільної школи).</p> <p>ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання історичної науки та змісту шкільних курсів історії й громадянської освіти (на рівні старшої, профільної школи) для формулювання й розв'язання навчальних завдань різних рівнів складності, зокрема типових, компетентнісних і завдань підвищеного рівня складності в умовах впровадження концепції «Нова українська школа».</p> <p>ПРУ 3. Уміти використовувати методи історичного та суспільствознавчого аналізу, прогнозування й оцінювання суспільних процесів, способи інтерпретації та презентації історичної й соціальної інформації, а також застосовувати раціональні прийоми розумової діяльності.</p> <p>ПРУ 4. Уміти доцільно добирати, адаптувати та застосовувати традиційні й інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи, прийоми й технології навчання, форми організації навчальних занять і навчально-пізнавальної діяльності учнів з метою створення творчого освітнього середовища в умовах впровадження концепції «Нова українська школа», а також адаптувати їх до власної методичної системи навчання історії та громадянської освіти.</p> <p>ПРУ 5. Уміти оцінювати освітні ситуації та/або навчальні завдання на основі всебічного аналізу з метою виявлення їхніх суттєвих ознак, ключових ідей та визначення ефективних шляхів розв'язання; використовувати й удосконалювати методики навчання окремих тем курсів історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої, профільної школи); сприймати, аналізувати та впроваджувати інновації у професійній діяльності в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».</p> <p>ПРУ 6. Уміти організовувати освітній процес відповідно до сучасних вимог, проектувати та проводити уроки різних типів (у тому числі інтегровані) з історії та громадянської освіти в старшій профільній школі з урахуванням специфіки навчальних цілей і контингенту учнів в умовах впровадження концепції «Нова українська школа».</p> <p>ПРУ 7. Уміти обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу; знаходити, осмислювати й доповнювати з різних джерел теоретичні відомості щодо особливостей змістових ліній шкільних курсів історії та</p>

	<p>громадянської освіти, грамотно структурувати й подавати відповідний навчальний матеріал, а також доцільно використовувати інформаційно-цифрові технології для підтримки навчально-пізнавального процесу.</p> <p>ПРУ 8. Уміти доцільно використовувати різноманітні форми, методи, прийоми та засоби діагностики навчальних досягнень учнів з історії та громадянської освіти, здійснювати контроль і оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти в умовах впровадження концепції «Нова українська школа», а також відстежувати їхній навчальний прогрес.</p> <p>ПРУ 9. Уміти формувати й підтримувати інтерес учнів, належний рівень їх мотивації до вивчення історії та громадянської освіти в умовах впровадження концепції «Нова українська школа»; створювати умови для розвитку творчого освітнього середовища; формувати учнівську спільноту, у якій поважають і враховують права кожного.</p> <p>ПРУ 10. Уміти виявляти та розв'язувати проблеми в професійній діяльності, ефективно планувати й організувати різні форми позакласної роботи з історії та громадянської освіти, зокрема дослідницького характеру; застосовувати різноманітні підходи до підготовки учнів до участі в предметних олімпіадах, конкурсах і проєктах (на рівні основної школи), популяризувати історію та громадянську освіту як важливі складові суспільного розвитку.</p> <p>ПРУ 11. Уміти планувати та здійснювати науково-педагогічні дослідження у сфері історії та громадянської освіти, відшукувати інформацію з різноманітних джерел (зокрема історичних і суспільствознавчих), аналізувати, критично оцінювати, систематизувати й узагальнювати її; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусіях та аргументовано відстоювати власну позицію.</p> <p>ПРУ 12. Уміти грамотно використовувати державну мову в процесі професійної та наукової діяльності, чітко й аргументовано висловлювати власні думки, міркування та оцінки, застосовувати прийоми й методи формування та розвитку історичної й суспільствознавчої термінології мовлення.</p> <p>ПРУ 13. Уміти використовувати іноземну мову у професійній та інноваційній діяльності, зокрема для опрацювання історичних і суспільствознавчих джерел, міжнародного досвіду та сучасних освітніх практик у сфері історії та громадянської освіти.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ПРК 1. Володіти основами професійної мовленнєвої культури під час навчання історії та громадянської освіти.</p> <p>ПРК 2. Здатність ефективно комунікувати, використовуючи вербальні та невербальні засоби впливу на учнів для досягнення навчальних цілей, організувати ефективну комунікацію, взаємодію та рефлексію учнів у процесі навчання історії та громадянської освіти.</p> <p>ПРК 3. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, ефективної взаємодії в команді у професійному колективі та з представниками інших професійних груп і батьками; здатність займати лідерську позицію в процесі співпраці, вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних і наукових проблем на засадах етики.</p> <p>ПРК 4. Здатність пояснювати ідеї сталого розвитку людства, глобальні виклики сучасності та шляхи їх розв'язання засобами історії та громадянської освіти.</p>

Автономія і відповідальність	<p>ПРА 1. Мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності вчителя історії та громадянської освіти, бути готовим сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів педагогічної етики, академічної доброчесності та ефективного тайм-менеджменту.</p> <p>ПРА 2. Бути готовим організувати освітній процес з історії та громадянської освіти, ґрунтуючись на основних нормативно-правових актах, санітарно-гігієнічних вимогах, правилах і рекомендаціях щодо збереження здоров'я учнів; відповідально ставитися до забезпечення охорони життя і здоров'я здобувачів освіти в освітньому процесі та позаурочній діяльності.</p> <p>ПРА 3. Здатність до безперервного професійного розвитку вчителя історії та громадянської освіти, продовження навчання протягом життя з високим рівнем автономії, планування процесу самонавчання та самовдосконалення в контексті фахової підготовки, використання стратегій збереження фізичного і психічного здоров'я та запобігання професійному вигоранню.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації ОПП залучаються науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію, відповідають ліцензійним вимогам, підвищують власний фаховий рівень через стажування / підвищення кваліфікації не рідше ніж раз на п'ять років, досвід роботи у галузі освіти, виявляють професійну активність у галузі, що підтверджуються публікаціями (статті, монографії / розділи монографій, навчально-методичні матеріали).</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Наявна матеріально-технічна база відповідає ліцензійним умовам і дозволяє забезпечити успішну організацію освітнього процесу за ОПП Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти. В освітньому процесі використовуються навчальні приміщення для проведення лекційних та практичних занять, комп'ютерні класи із доступом до Інтернет, оснащені спеціалізованим ліцензійним та вільно поширюваним програмним забезпеченням. Аудиторії, оснащені сучасним мультимедійним обладнанням. Бібліотека акумулює наукову та навчальну літературу й періодичні спеціальні видання, необхідні для самостійної роботи студентів. Наявні читальні зали із вільним доступом до Інтернет. Університет має різнопланову соціально-побутову інфраструктуру (гуртожитки, їдальня, актовий зал, спорткомплекс, стадіон, медпункт, пандуси, психологічну службу).</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Інформаційне забезпечення. Освітній процес забезпечено посібниками, довідниками, навчально-методичними матеріалами, а також фаховими періодичними виданнями за профілем підготовки здобувачів освіти. Здобувачам вищої освіти забезпечений вільний доступ до навчально-методичних матеріалів та електронних інформаційних ресурсів ОПП, інтернет-мережі; функціонує система електронних кабінетів викладачів та здобувачів вищої освіти, система дистанційного навчання https://dl.sspu.edu.ua на платформі Moodle, електронний журнал, інтернет-сервіс розкладу.</p> <p>Наукова бібліотека (https://library.sspu.edu.ua) акумулює наукову та навчальну літературу й періодичні спеціальні видання з історії, громадянської освіти та методик їх навчання, необхідні для аудиторної та самостійної роботи здобувачів освіти. Наявні читальні зали із вільним доступом до Інтернет для інформаційного пошуку та обробки</p>

	<p>результатів, отриманих здобувачами освіти. Діє електронний каталог, інституційний репозитарій (https://repository.sspu.sumy.ua), надається безпосередній та віддалений доступ до баз даних Scopus, Web of Science, видань видавництва «Springer Nature», повнотекстової колекції підручників видавництва «Центр учбової літератури».</p> <p>Офіційний веб-сайт університету (https://sspu.edu.ua) містить інформацію про освітні програми, перелік дисциплін даної спеціальності, навчальну, наукову й виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, профайли викладачів, електронну скриньку довіри тощо.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення. Наявні робочі програми усіх навчальних дисциплін, програма виробничої практики, комплексного кваліфікаційного іспиту, матеріали для практичних робіт, самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисциплін ОПП.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Підготовка магістрів здійснюється за кредитно-трансферною системою. Право на участь здобувачів вищої освіти у програмах внутрішньої кредитної мобільності може бути реалізоване на підставі укладених договорів із вітчизняними закладами вищої освіти https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/akademichna-mobilnist та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів, передбачених нормативною базою університету.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Право здобувачів вищої освіти на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод / договорів із закордонними закладами вищої освіти https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/akademichna-mobilnist) та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Підготовка іноземних громадян здійснюється відповідно до чинного законодавства України.</p>

1. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1.Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1.Обов'язкові навчальні дисципліни			
<i>1.1.Цикл загальної підготовки</i>			
ОК 1	Філософія освіти	3	Залік
ОК 2	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3	Залік
ОК3	Інформаційні технології в освіті	3	Залік
ОК 4	Альтернативна та додаткова комунікація в освіті	3	Екзамен
Усього		12	
<i>1.2. Цикл професійної підготовки</i>			
ОК 5	Актуальні питання інноваційного розвитку освіти	3	Залік
ОК 6	Психологія освіти	3	Залік
ОК 7	Шкільний курс Громадянська освіта та методика його навчання	4,5	Залік
ОК 8	Методика викладання історії у старшій школі	7	Залік
ОК 9	Сучасне міжнародне становище та зовнішня політика України	5,5	Екзамен
ОК 10	Становлення та розвиток української державності	5	Екзамен
ОК 11	Теорія та методологія історії	4,5	Залік
ОК 12	Сучасна історія країн Європейського Союзу	3,5	Екзамен
ОК 13	Підготовка кваліфікаційної роботи	10	
Усього		46	
Усього за обов'язковою частиною		58	
2. Вибіркові навчальні дисципліни			
ВБ	Вибір із загального переліку дисциплін	23	Залік
Усього за вибірковою частиною:		23	
3. Практична підготовка			
ПП1	Виробнича (педагогічна) практика	9	Залік
Усього		9	
4. Підсумкова атестація			
ПА1	Захист кваліфікаційної роботи		
Всього		90	

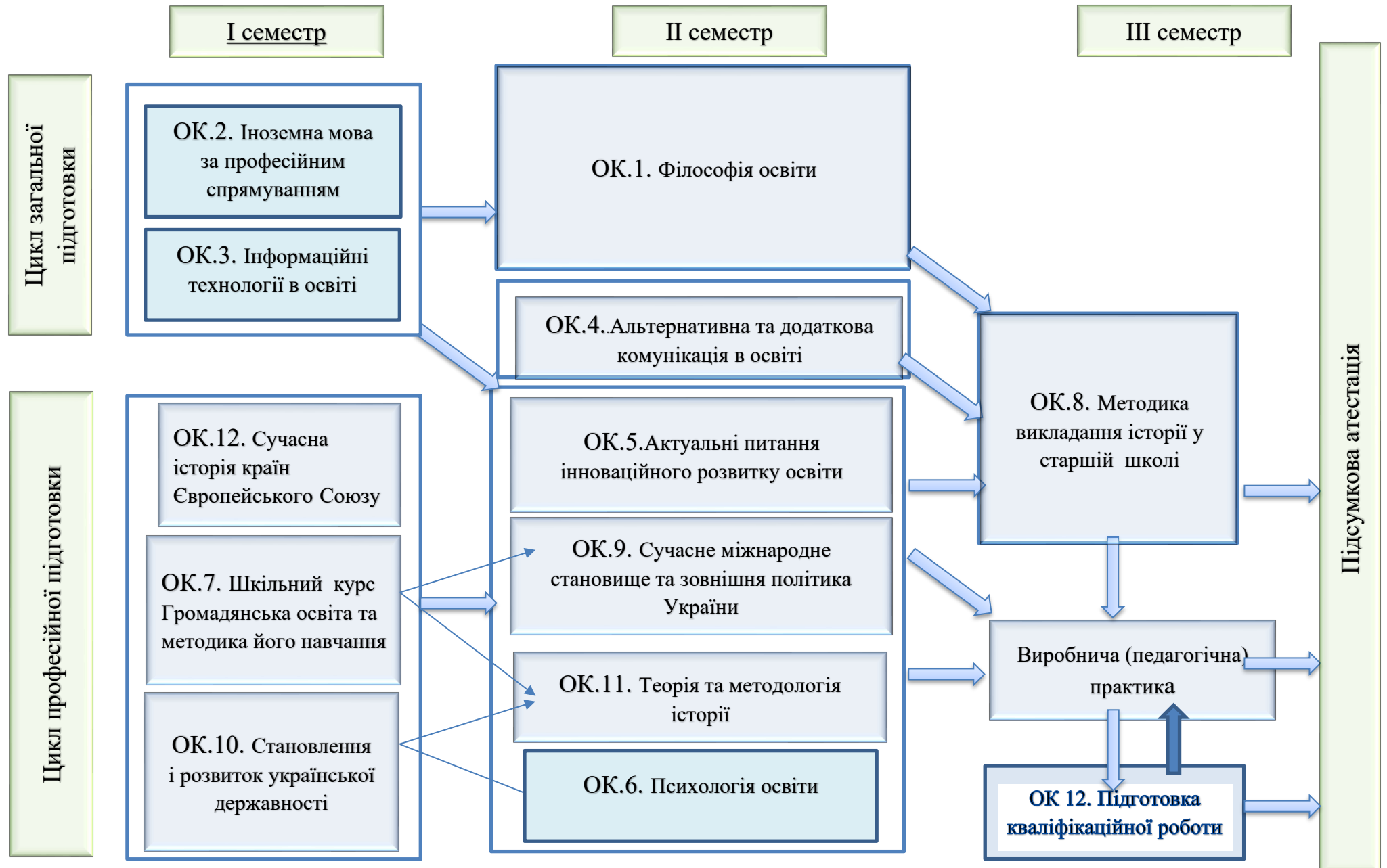
3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) галузі знань 01 Освіта проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи з історії та методики навчання історії.

Кваліфікаційна робота оприлюднюється на офіційному сайті ННІ історії, права та міжнародних відносин. Навчання завершується атестацією та видачею документу встановленого зразка із присвоєнням освітньої кваліфікації: магістр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Історія та громадянська освіта) та професійної кваліфікації – вчитель історії.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

ЛОГІЧНО-СТРУКТУРНА СХЕМА

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньо-професійної програми**

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK 12	OK 13	ПП1
IK	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК1	+			+			+		+	+		+		+
ЗК2	+		+			+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК4			+		+		+		+		+			+
ЗК5	+				+		+					+		
ЗК 6			+		+			+				+	+	+
ЗК 7		+	+	+				+				+	+	+
ЗК 8		+		+		+	+				+			+
ЗК 9	+			+			+		+	+		+		+
ФК1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК2							+	+	+	+	+	+		+
ФК3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК4				+		+	+				+			+
ФК5	+			+		+			+	+		+		
ФК6				+	+	+	+				+			+
ФК7				+	+	+								+
ФК8				+		+								+
ФК9			+		+						+			+
ФК10							+				+			+
ФК 11							+				+			+
ФК 12	+	+		+	+			+	+			+	+	+
ФК 13			+	+	+		+				+		+	

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-професійної програми**

	ОК11	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК 12	ОК 13	ПП1
ПРЗ 1	+				+	+	+							
ПРЗ 2	+	+					+	+	+	+		+	+	
ПРЗ 3	+							+					+	
ПРЗ 4	+			+	+	+	+				+			+
ПРЗ 5							+				+		+	+
ПРЗ 6				+	+	+	+				+		+	+
ПРЗ 7							+				+			+
ПРЗ 8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРЗ 9				+		+								+
ПРЗ10	+						+				+		+	
ПРУ 1				+		+	+				+			+
ПРУ 2				+			+		+	+	+	+		+
ПРУ 3	+							+	+	+		+	+	
ПРУ 4				+	+		+				+			+
ПРУ 5	+				+									
ПРУ 6							+				+			+
ПРУ 7				+	+		+				+			+
ПРУ 8							+	+	+	+	+			+
ПРУ 9				+	+	+	+				+			+
ПРУ 10				+	+		+				+			+
ПРУ 11		+	+					+					+	
ПРУ 12	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 13		+						+						
ПРК 1	+	+					+	+		+	+		+	+
ПРК 2		+	+	+		+	+		+		+	+		+
ПРК 3	+	+		+	+	+	+	+			+		+	+
ПРК 4	+				+		+		+	+		+		+
ПРА 1	+			+	+	+	+		+	+	+	+		+
ПРА 2				+		+	+				+			+
ПРА 3	+	+	+		+	+		+			+	+	+	+